

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ
НҰР-МУБАРАК ЕГИПЕТ ИСЛАМ МӘДЕНИЕТІ УНИВЕРСИТЕТІ
ИСЛАМ ІЛІМДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
ДІНТАНУ КАФЕДРАСЫ**

БЕКІТЕМІН

Қабылдау комиссиясының
төрағасы, проректор
РнД. Қ. Курманбаев

« 20 » 2024 ж.

**6В02203-«Теология» білім беру бағдарламасы бойынша
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы 2024

Шығармашылық емтихан бағдарламасы Дінтану кафедрасында дайындалып, кафедра отырысында талқыланды.

Дінтану кафедрасының мәжілісінде қаралды.

Хаттама № 10 « 20 » 05 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі: А.А. Рыскиева

«БВ02203-Теология» білім беру бағдарламасы бойынша шығармашылық емтихан өткізу туралы

1. Жалпы ережелер

1. Осы шығармашылық емтиханды өткізу қағидалары Нұр-Мұбарак Египет ислам мәдениеті университетінде шығармашылық даярлықты талап ететін Теология білім беру бағдарламасына түсетін талапкерлер үшін өткізіледі.

2. Шығармашылық емтиханның мақсаты талапкерлердің шығармашылық қабілеттерінің және шығармашылық бағыттағы кәсіптерді меңгерудегі тұлғалық алғышарттарының болуын тексеру болып табылады.

3. Шығармашылық емтиханды Нұр-Мұбарак Египет ислам мәдениеті университетінде құрылған пәндік комиссия өткізеді.

4. Шығармашылық емтиханның саны 2-ге тең.

5. Білім беру бағдарламасы бойынша шығармашылық емтиханды өткізу нысаны мен мазмұны жоғары оқу орнымен дербес анықталады.

6. Шығармашылық емтиханды ұйымдастыру және өткізу үшін Нұр-Мұбарак ЕИМУ ректордың бұйрығымен бекітілетін пәндік комиссия құрылады.

7. Шығармашылық емтиханның кестесін (пәннің атауы, күні, уақыты және өткізілетін орны, кеңестер, нәтижелерді жариялау күні) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және құжаттар қабылдау басталғаннан кешіктірілмей талапкерлердің назарына жеткізіледі.

8. Теология білім беру бағдарламасы үшін өткізілетін шығармашылық емтихан 100 баллдық жүйе бойынша бағаланады. Шығармашылық емтиханның нәтижесі бойынша, олардың сәтті өткенін растайтын ең төменгі балл саны – 5 балл.

9. Университетке қабылдану үшін талапкер кемінде 70 балл жинауға міндетті, оның ішінде тестілеу (ҰБТ) бойынша қазақстан тарихы пәнінен кемінде 5 балл, ал оқу сауаттылығы пәнінен кемінде 3 балл жинау керек. Әрбір шығармашылық емтихан бойынша кемінде 5 балл жинаған талапкерлер қабылданады.

2. Емтиханды қабылдау тәртібі

1. Шығармашылық емтихан өткізу аудиториясына жіберуді және емтиханды өткізу кезінде осы қағидаларды сақтауды қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы және оның орынбасары, емтиханды өткізуге тартылған арнайы кезекшілер, техникалық хатшылар қамтамасыз етеді.

2. Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде аудиторияда бөтен тұлғалардың болуына жол берілмейді.

3. Талапкер емтиханға кестеде көрсетілген мерзімде келеді. Талапкер аудиторияға емтихан басталғанға дейін 10 минут бұрын жіберіледі.

4. Талапкер шығармашылық емтихан өткізу аудиториясына жеке басын қуәландыратын құжатты және құжаттарын қабылдағаны туралы қолхатты көрсеткен жағдайда жіберіледі.

5. Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде бір орыннан басқа орынға

ауысуға, емтихан материалдарымен алмасуға, көшіріп алуға, аудиторияға оқулықтарды, басқа да әдістемелік әдебиеттерді, мобильді байланыс құралдарын кіргізуге және қолдануға тыйым салынады.

6. Шығармашылық емтихан тыныш және қолайлы жағдаймен қамтамасыз етіледі, талапкерлерге өз білімі мен білік деңгейін толық көрсете алуына барынша мүмкүндік жасалады.

7. Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде талапкерлерге және оны өткізу үшін тартылған жоғары оқу орнының қызметкерлеріне өзімен бірге байланыс және электрондық-есептеу техникаларын алуға және пайдалануға тыйым салынады.

8. Шығармашылық емтихан басталғаннан кейін талапкерлерге емтихан материалдары беріледі және титулдық парақтарды рәсімдеуге ұсынылған тәртіптер түсіндіріледі, сондай-ақ шығармашылық емтиханның басталу және аяқталу уақыттары, нәтижелерді жариялаудың және апелляция өткізудің уақыты мен орны көрсетіледі.

9. Шығармашылық емтиханды өткізу кезінде талапкерлер мынадай талаптарды сақтайды:

- емтихан алушының көрсеткен орынға отыру;
- тыныштық сақтау және өз бетінше жұмыс істеу, емтихан алушымен және басқа талапкерлермен сөйлеспеу;
- аудиторияда жүрмеу, басқа орынға отырмау;
- шығармашылық емтиханның аяқталғанға дейін емтихан алушының рұқсатынсыз емтихан аудиториясынан шықпау.

10. Осы қағидаларды бұзған жағдайда талапкер аудиториядан шығарылады. Бұл ретте емтихан жұмысының титулдық парағына емтихан алушының қолымен расталған шығару себебі туралы жазылады. Талапкердің бұл жұмысы жойылады. Талапкер дәлелді себептермен емтиханға кешігіп немесе келмеген жағдайда ол шығармашылық емтиханды жазбаша өтініші мен шығармашылық емтиханды жіберіп алуына дәлелді себептерін растайтын құжаттарды ұсынуы негізінде ректордың рұқсаты бойынша бекітілген кесте шеңберінде басқа уақытта тапсыруға жіберіледі.

11. Шығармашылық емтиханды жіберіп алуына дәлелді себептер мыналар болып табылады:

- талапкердің ауырып қалуы (емдеу мекемесінен ауырып қалғандығы туралы анықтаманы ұсынумен расталады, анықтама емдеу мекемесінің мөрімен бекітіледі);
- төтенше жағдайлар, сондай-ақ жол-көлік оқиғасы (мемлекеттік мекемеден төтенше жағдайдың немесе жол-көлік оқиғасының болу фактісін айғақтайтын анықтама ұсынумен расталады).

12. Дәлелді себептер бойынша шығармашылық емтиханға келмеген тұлғалар оған шығармашылық емтиханды өткізу мерзімінен кешіктірілмей қосымша анықталған күні жіберіледі.

13. Дәлелсіз себептермен емтиханға келмеген талапкерлер емтиханға жіберілмейді.

14. Шығармашылық емтиханға қайта қатысуға рұқсат берілмейді.

15. Емтихан жұмыстарын тексеру тек жоғары оқу орнының ғимаратында жүргізіледі.

16. Шығармашылық жұмыстарды тексеруді тек пәндік комиссияның мүшелері жүргізеді.

17. Шығармашылық емтиханның қорытындысы ведомостпен рәсімделеді.

18. Тексерілген жұмыстар, бағалау ведомостері және бағалары мен тексеруші емтихан қабылдаушылардың, пәндік комиссиясы төрағасының қолдары қойылған хаттамалар жауапты хатшыға (оның орынбасарына) нәтижелерді жариялау үшін беріледі.

19. Шығармашылық емтиханның нәтижелері емтихан өткеннен кейін келесі күні хабарланады.

20. Талаптарды сақтауды және шығармашылық емтиханды бағалау кезіндегі даулы мәселелерді шешуді, емтихан өткізу кезеңінде шығармашылық емтихан тапсырушы тұлғалардың құқығын қорғауды қамтамасыз ету мақсатында апелляциялық комиссия құрылады.

21. Апелляциялық комиссия шығармашылық емтиханның нәтижелерімен келіспейтін тұлғалардың өтінімдерін қарастыру үшін құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы Нұр-Мұбарак Ғылыми кеңесінің бұйрығымен бекітіледі.

22. Апелляцияға өтінімді апелляциялық комиссия төрағасының атына шығармашылық емтихан тапсырушы тұлға жеке береді. Өтінім шығармашылық емтихан нәтижесі жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады және оны апелляциялық комиссия бір күн ішінде қарастырады.

23. Апелляциялық комиссия әрбір тұлғамен жеке тәртіпте жұмыс істейді. Тұлға апелляциялық комиссияның отырысына келмеген жағдайда оның өтінімі қарастырылмайды.

24. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеу туралы апелляция бойынша шешім комиссия мүшелерінің жалпы санынан көпшілік дауыспен қабылданады. Дауыстар тең болған жағдайда комиссия төрағасының дауысы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төрағаның және комиссия мүшелерінің барлығының қолы қойылған хаттамамен рәсімделеді.

25. Шығармашылық білім беру бағдарламасына түсетін тұлғалар үшін тестілеудің екі пәнінің ұпайы есептеледі: оқу сауаттылығы және Қазақстан тарихы.

3. Нормативтік талаптар

«Теология» білім беру бағдарламасына түсу емтихандарының бағдарламасы мен талаптары шығармашылық қабілеттері бар, алғашқы діни сауатқа ие тұлғаларды таңдау мақсатында құрылған.

«Теология» білім беру бағдарламасына түсу үшін талапкерлер арнайы пәндер бойынша 2 шығармашылық емтихан тапсырады:

1. Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесу;

2. Дін негіздері бойынша ауызша емтихан.

Кәсіпке жарамдылығын анықтау үшін әңгімелесуден талапкердің діни

білім деңгейі дайындығының деңгейін бағалауға, сонымен қатар, қабілетті талапкерлерді таңдап алуға мүмкіндік береді.

Дін негіздері бойынша ауызша емтихан талапкерлердің бастапқы теолог қабілеттерін айқындауға, олардың діни білімдерін толық көрсетуге мүмкіндік береді.

**«БВ02203-Теология» білім беру бағдарламасына түсушілерге арналған
емтихан сұрақтары**

1. Діннің қоғамдағы орны мен қызметі туралы айтыңыз
2. Қазақ халқының әдет-ғұрыптары мен шарияттың арақатынасы туралы айтыңыз
3. Қазақ даласынан шыққан ойшылдар мен ғұламалар туралы айтыңыз
4. Орта ғасырлық Қазақ жеріндегі мәдениет және ғылым ошақтары туралы айтыңыз
5. Қазақстандағы дін мен мемлекет арақатынасы
6. Ислам дінінің қазақ даласындағы тарихына шолу жасаңыз.
7. Мұсылмандық мерекелер
8. Исламның бес шартына қысқаша тоқталыңыз
9. Деструктивті діни ағым туралы айтыңыз
10. Қазақ даласында таралған діндер мен сенімдер туралы айтыңыз
11. Дін деген не? Дінге берілген анықтамаларға тоқталыңыз
12. Қазақстандағы дін туралы мемлекеттік заңнамалар туралы айтыңыз
13. Экстремизм және терроризм туралы айтыңыз
14. Исламдағы мәзһабтар туралы айтыңыз.
15. Қазақстандағы жаңа діни ағымдар туралы айтыңыз
16. Дін мен ғылым арақатынасы
17. Яһудиліктегі Құдай сеніміне тоқталыңыз
18. Әлемдегі діндерге қандай классификация жасалады?
19. Қазақстанда діни ағымдар мен қозғалыстардың көбею себептерін айтыңыз
20. Христиандардың қасиетті кітабы туралы баяндаңыз
21. Исламдағы төрт мәзһаб жайында баяндаңыз
22. Қазақтың дінмен байланысты салт-дәстүрлеріне мысал келтіре баяндаңыз
23. Қазақстандағы конфессиялар туралы мәлімет беріңіз
24. Мемлекеттің зайырлылық ұстанымы мен дінге байланысты саясаты туралы айтыңыз
25. Қазақ ақын-жырауларының діни көзқарастары туралы айтыңыз
26. Діни экстремизм, терроризм және радикализм ұғымдарына анықтама беріңіз
27. Абай мен Шәкәрімнің дін туралы көзқарастарына тоқталыңыз
28. Қазақ мәдениеті мен исламдық құндылықтар арасындағы үндестікті түсіндіріңіз
29. Исламдағы фикһ ілімі туралы айтыңыз
30. Хадис және сүннет ұғымы туралы айтыңыз
31. Исламдағы танымал хадис жинақтары туралы айтыңыз
32. Исламдағы тәпсір ілімі туралы айтыңыз
33. Сүннеттің түрлері мен діндегі орнын айтыңыз
34. Имам Ағзам Әбу Ханифаның өмірі жайында қысқаша мәлімет беріңіз
35. Имам Матуридидің өмірі мен еңбектері туралы айтыңыз

36. Мұхаммед пайғамбардың пайғамбарлыққа дейінгі өмірін баяндаңыз
37. Кеңес үкіметі кезінде мемлекеттің дін туралы саясаты
38. Исламдағы тағдыр мәселесіне тоқталыңыз
39. Діндегі фундаментализм туралы айтыңыз
40. Әһли сунна уал-жамаға тіркесін түсіндіріңіз
41. Ақида және кәлам саласы туралы айтыңыз
42. Ижтиһад және мужтаһид ұғымдарына анықтама беріңіз
43. Ислам және христиан діндеріндегі Құдай сеніміне салыстырмалы талдау жасаңыз
44. Ислам теологиясының негізгі тақырыптары
45. Сахабалар туралы мәлімет беріңіз
46. Исламдағы харам түсінігі және тыйым салынған әрекеттер туралы мәлімет беріңіз
47. Ислам өркениетінің батыс әлеміне ықпалы
48. Иудаизм дінінің қасиетті кітабы жайында мәлімет беріңіз
49. Мұхаммед Пайғамбардың Мекке және Мәдина кезеңіндегі өміріне тоқталыңыз
50. Үнді діндері туралы айтыңыз
51. Исламдағы зекеттің әлеуметтік мәні
52. Қазақстандағы діни мейрамдар және олардың ерекшеліктері
53. Жындар мен періштелер туралы айтыңыз
54. Қазақстан мұсылмандары діни басқармасының қызметі туралы баяндаңыз
55. Дәстүрлі және дәстүрлі емес діндер
56. Қазақстандағы ислами ағымдар туралы мәлімет беріңіз
57. Ислам тарихының әділетті халифалар кезеңі туралы баяндаңыз
58. Құлшылық және діни сенім бостандығы туралы айтыңыз
59. Ислам дініндегі негізгі құлшылықтар (ғибадат)
60. Әлемдік діндердің қасиетті жазбаларын сипаттаңыз
61. Монотеистік діндер дегеніміз қандай діндер
62. Дінтану ғылымының зерттейтін салалары туралы баяндаңыз
63. Құрандағы сүрелер мен аяттар туралы айтыңыз
64. Христиан дінінің пайда болуы және даму тарихын баяндаңыз
65. Сопылық және сопылық ілімнің ерекшеліктерін түсіндіріңіз
66. Уәһһабизм туралы баяндаңыз
67. Қажылық рәсімдері туралы мәлімет беріңіз
68. Алғашқы наным-сенімдер: анимизм, фетишизм, тотемизм, магия
69. Дін феноменологиясы туралы айтыңыз
70. Дін әлеуметтануы туралы айтыңыз

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1. Жоламан Бұланұлы, Ежелгі және қазіргі діндер тарихы. – Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2024, 560 б.

2. Жоламан Бұланұлы, Жаңа діни қозғалыстар. – Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2023. – 248 бет.
3. Анарбаев Н. Қарақұлов Е. Ислам ғылымхалы (Ханафи мазһабы бойынша). – Алматы: 2012.
4. Сейтбеков С. Мазһабтар тарихы. – Алматы, 2013
5. Құрманбаев Қ. Құран іліміне кіріспе. – Алматы. 2013.
6. А. Сатыбалдиева. Саяси, кәламдық және фикһтық мазһабтар тарихы (оқу құралы). 232 б, 2016.
7. Қ. Ержан. Ислам ақидасы. – Алматы: 2018. 319 б.
8. Жоламан Бұланұлы, Сопылық ілімі: Тарихы, мәні және сипаттамасы. Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2023. – 464 бет.
9. Байтенова Н.Ж. және т.б. Дінтану: энциклопедиялық сөздік. Қазақ университеті баспасы. Алматы, 2018. – 2 том.
10. Асан Т., Балапанова А.С., Козырев Т.А. Қазақстанның дін жөніндегі мемлекеттік саясаты. Алматы: «Қазақ университеті», 2013
11. Байтенова, Н. Ж., Бейсенов Б. Қ., Абжалов С. В. Исламдағы секталар мен бағыттар. Оқу-әдістемелік құралы. Әл-Фараби атын. Қазақ ұлттық ун-ті - Алматы: Қазақ университеті, 2013 . — 110 б.
12. Имаммади Т. Ислам құқығына кіріспе. – Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2021. – 241 б.
13. Н.Ж. Байтенова, А.Д. Құрманалиева Ш.С. Рысбекова және т.б., Дінтану. – Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 477 б.
14. Армстронг К. Иудаизм, христиандық пен исламдағы 4000 жылдық ізденіс: құдайтану баяны / ауд. Д.Кенжетай, К.Қаратышқанова, А.Тасболат // — Алматы, 2018
15. Шабан Өз. Ислам тарихы / ауд. Есімқұлов Е.Н. – Алматы, 2018. – 352 б.
16. Махмет Мұратхан, Яһудилік. Нұр-Мұбарак баспасы, Алматы, 2019. – 160 б.
17. Дін феноменологиясына кіріспе. (Оқу құралы). Алматы. – 132 б. «Нұр-Мұбарак баспасы», 2020.
18. Т. Имаммади. Ислам құқығы (оқу құралы). Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2021. – 240б.
19. Қ. Ержан. М. Махмет. Салыстырмалы діндер тарихы (оқу құралы) Алматы: «Нұр-Мұбарак» университеті, 2020 – 256 бет. (2-басылым)
20. Т. Имаммади. Матуридия ақидасы (әл-Бидая мин әл-кифая фи әл-һидая фи усул ад-дин): Аударма – Астана: «Рухани құндылықтарды қолдау қоры» корпоративтік қоры, 2018. – 90 б.
21. Е.Н. Есимқұлов. «Дін әлеуметтануына кіріспе» (оқу құралы), 2020 – 212б.
22. Е.Н. Есимқұлов. Ислам тарихы. – Алматы: «Нұр-Мұбарак» баспасы, 2023. – 352б.